

1.	Nazwa przedmiotu/modułu w języku polskim Hydrogeologia
2.	Nazwa przedmiotu/modułu w języku angielskim Hydrogeology
3.	Jednostka prowadząca przedmiot WNZKŚ, Instytut Nauk Geologicznych, Zakład Hydrogeologii Podstawowej
4.	Kod przedmiotu/modułu USOS
5.	Rodzaj przedmiotu/modułu Fakultatywny
6.	Kierunek studiów Geologia
7.	Poziom studiów I stopień
8.	Rok studiów II rok
9.	Semestr letni
10.	Forma zajęć i liczba godzin wykłady: 30 godz. ćwiczenia prowadzone w laboratorium: 18 godz. ćwiczenia: 6 godz.
11.	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby prowadzącej zajęcia wykładowca: prof. dr hab. Stanisław Staśko koordynator: prof. dr hab. Stanisław Staśko zespół prowadzący ćwiczenia: dr Tomasz Olichwer, dr Magdalena Modelska
12.	Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dla przedmiotu/modułu oraz zrealizowanych przedmiotów Znajomość podstawowych praw fizyk, procesów geologicznych, oraz głównych typów skał, zwłaszcza osadowych. Wiedza dotycząca obiegu wody w przyrodzie oraz ogólne informacje o wodach powierzchniowych i podziemnych.
13.	Cele przedmiotu Celem zajęć jest zapoznanie się z problematyką występowania i krążenia wody podziemnej w środowisku skalnym. Zapoznanie się z procesami decydującymi o wielkościach zasobów wód podziemnych oraz z procesami decydującymi o składzie chemicznym wód podziemnych. Ćwiczenia realizowane są w czterech blokach

	ematycznych: (A) Podstawowe własności hydrauliczne skał, porowatość, przepuszczalność, odsączalność. Umiejętność obliczenia współczynnika filtracji i odsączalności skał (B) Zasoby wód podziemnych – pojęcia zasobów dynamicznych, eksploatacyjnych, dyspozycyjnych umiejętność obliczania zasobów wód podziemnych. (C) Podstawy wiedzy o procesach formowania się składu chemicznego wód podziemnych i migracji zanieczyszczeń. (D) Blok zagadnień z zakresu baz danych hydro, kartografii konstrukcji map i przekrojów.	
14.	Zakładane efekty kształcenia (W_1) Zna podstawowe terminy oraz pojęcia z dziedziny hydrogeologii (W_2) Zna podstawowe prawa rządzące występowaniem i krążeniem wód podziemnych w środowisku skalnym oraz procesami kształtującymi zasoby wód podziemnych. (W_3) Zna podstawową metodykę badań głównych parametrów hydrogeologicznych skał wodonośnych (U_1) Wykonuje pomiary hydrogeologiczne (U_2) Używa mapy, bazy danych, internet, na potrzeby realizacji programu zajęć (U_3) Prawidłowo interpretuje wyniki pomiarów i obserwacji. (K_1) Jest świadomy znaczenia nabytej wiedzy o środowisku gruntowo-wodnym. (K_2) Jest w stanie obiektywnie oceniać informację naukową pochodzącą z różnych źródeł. (K_3) Jest świadomy istnienia zagrożeń środowiska wodnego (K_4) Jest obyty w pracy zespołowej	Symbole kierunkowych efektów kształcenia K1_W03, K1_W04, K1_W11 K1_W01, K1_W03 K1_W05 K1_W05, K1_W07 K1_U08 K1_U06, K1_U09 K1_U13, K1_U14 K1_K06 K1_K05, K1_K06 K1_K06 K1_K01
15.	Treści programowe Wykłady: Występowanie wód podziemnych. Pojęcie warstw wodonośnych, warstw izolujących i słabo przepuszczalnych. Prawo Darcy, podstawowe równania przepływu wód podziemnych. Cykl hydrologiczny: opad, infiltracja, ewapotranspiracja. Główne typy zbiorników wód podziemnych. Zasoby wód podziemnych, klasyfikacja i metody określania. Zagrożenia wodne. Dopływ do wykopów, odkrywek i tuneli. Przesączanie	

	przez zapory. Skład chemiczny wód podziemnych. Migracja i transport zanieczyszczeń. Czynniki geo- i antropogeniczne. Metody modelowania procesów hydrogeologicznych. Kartografia hydrogeologiczna. Prawo wodne i Ramowa Dyrektywa Wodna a wody podziemne. Ćwiczenia: Podstawowe pojęcia i definicje dotyczące budowy warstwy wodonośnej. Objaśnianie głównych środowisk występowania wody podziemnej. Wyznaczanie parametrów filtracyjnych warstwy wodonośnej o zwierciadle swobodnym i napiętym w warunkach ruchu ustalonego za pomocą metod empirycznych Wyznaczanie parametrów filtracyjnych warstwy wodonośnej o zwierciadle swobodnym i napiętym w warunkach ruchu nieustalonego za pomocą metod empirycznych Laboratoryjne wyznaczanie porowatości efektywnej skał, współczynnika filtracji oraz odsączalności grawitacyjnej skał. Elementy i konstrukcja profilu i przekroju hydrogeologicznego. Metody odwzorowania zwierciadła wody podziemnej. Zasoby dynamiczne i statyczne wód podziemnych i metody ich określania Skład chemiczny wód podziemnych i jego zróżnicowanie Metody prezentacji analiz chemicznych wód podziemnych.
16.	Zalecana literatura (podręczniki) Literatura podstawowa: Castany G. 1972 – Poszukiwanie i eksploatacja wód podziemnych. Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa. Dowgiałło A., Kleczkowski A., Macioszczyk A. Rózkowski A.(red.) 2002 - Słownik hydrogeologiczny. Państwowy Instytut Geologiczny. Warszawa. Kowalski J. 2007 - Hydrogeologia z podstawami geologii. Uniwersytet Przyrodniczy Wrocław. Macioszczyk A. 1987 – Hydrogeochemia. Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa. Macioszczyk A. Dobrzyński D. 2000 - Hydrogeochemia strefy aktywnej wymiany wód podziemnych. Wyd. Naukowe PWN Myślińska E., 2001: Laboratoryjne badania gruntów. PWN, Warszawa. Paczyński B., Sadurski A,(red.) 2007 - Hydrogeologia regionalna Polski. PIG Warszawa Pazdro Z., Kozerski B., 1990 - Hydrogeologia ogólna. Wyd. Geol. W-wa. Literatura uzupełniająca: Dowgiałło J., Kozerski B. i in., 1971 - Poradnik hydrogeologa. Wyd. Geol. W-wa. Freeze R.A., Cherry J.A. - Groundwater. Prentice Hall Inc. 1980 Gilli E., Mangan Ch., Mudry J. 2013 - Hydrogeology - Objectives, Methods,

	Applications, CRC Press, Taylor and Francis Group, Boca Raton:367 Wieczysty A., 1982 - Hydrogeologia inżynierska. Wyd. AGH. Kraków.	
17.	Forma zaliczenia poszczególnych komponentów przedmiotu/modułu, sposób sprawdzenia osiągnięcia zamierzonych efektów kształcenia: Wykłady: Egzamin pisemny (test + opis + obliczenia) - po zaliczeniu ćwiczeń. Wynik pozytywny - uzyskanie, co najmniej 60% punktów (K1_W01, K1_W03, K1_W04, K1_W05, K1_W07, K1_W11). Ćwiczenia: laboratorium: opracowywanie raportów i sprawozdań (K1_U08, K1_U13, K1_U14, K1_K05, K1_K06) ćwiczenia: opracowywanie raportów i sprawozdań oraz zaliczenie kolokwium na 51 % punktów (K1_U06, K1_U09, K1_U13, K1_U14, K1_K05, K1_K06) Elementy i wagi mające wpływ na ocenę końcową: egzamin 50 %, ćwiczenia 50%.	
18.	Język wykładowy polski	
19.	Obciążenie pracą studenta:	
	Forma aktywności studenta	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
	Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem: - wykład: 30 - ćwiczenia prowadzone w laboratorium: 18 - ćwiczenia: 6	54
	Praca własna studenta np.: - przygotowanie do zajęć: 10 - opracowanie wyników: 21 - czytanie wskazanej literatury: 5 - napisanie raportu z zajęć: 10 - przygotowanie do egzaminu: 25	71
	Suma godzin	125
	Liczba punktów ECTS	5 ECTS